

579
1961

ԸՆԴՈՒՄ

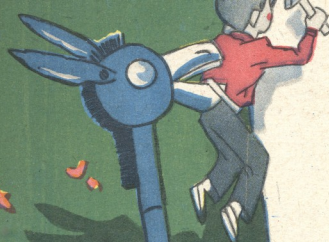
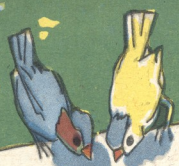
«ԸՆԴՈՒՄ» ՕՐԱՆՆԱԿԱՆ
ՎԵՐՆԱԿՆԵՐԻ ԿՈՄԻՏԵՍԻ
ԵՎ ՎԵՐՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԲԻՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԿՈՄԻՏԵՍԵՐԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԸ

№ 3

ԿԱՎՈՒՄԵՆՆԵՐ ԵՎ՛ ՍՏԵՐԵՆՎԱԾԻ ԶՄԻՆՈՒՄԸ ԵՎ
Յ. Ո. ԸՆԴՈՒՄՆԻ ԱՆՁՆԵՐԻՆ ԵՐԻՔ ԶՈՒՆԵՐԻՆԵՐ
ՄԱՅՆԵՆԱՅԻՆ ԲՆԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԱՅՈՒՄ ԺՈՒՆԻԱԸ

ԳՐԱԿՑԻ
1961

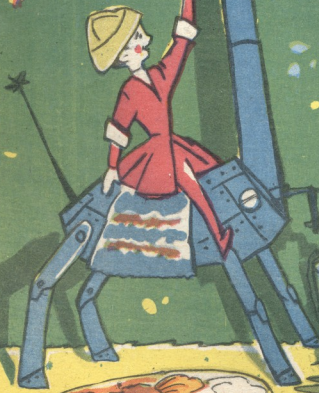

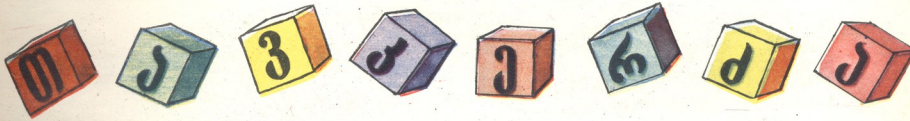
8 მარტი.

მადან ლუბანიძე

სკოლის კარებთან დახვდა
დიდით გოგონებს გია;
არც ნაწნავეში წასწვდათ,
ალარც ყვირილით სდიათ;

ადერსით მიესაღმა:
— ჩემო ნია და ღია,
რვა მარტი მომილოცავს! —
მკერდს დაბნიათ ია...

ლითონი დაპროცეზილი

სავერდოვანი მოლით დაფარულ უსოსთან მანქანა გაწერდა. მანქანიდან ქეთინოს ზანა გადმოვიდა. სელში მოსწრდილი ბადე ეჭირა. ბადეში ჭრულად მოხატული რამდენიმე მუგოს კოლოფი იდო.

— ზანა ჩამოვიდა, ზანა! — შესძახა კახარებულმა ქეთინომ, მურღულივით გაქანა მისკენ და ველზე ჩამოეკონწილდა.

— რა ჩამოეკიტანე, ზანა?

— აი, წამოდით, ნახეთ. ერთად გავსწანათ და მითხარით, მოგეწონებათ თუ არა, — დილით მიუგო ზანამ.

ქეთინოს ამხანაგები ადევნენ და აივანზე ბავშვების მთელი ჯარი შემოლაგდა.

ზანა ტანსუე ჩამოჯდა და ბადიდან კოლოფების ამოღებას შეუდგა.

— ეს დედოფალა იცი, რა ჭკვიანია? თუ დაწვეენ — დაიძინებს, თუ ააუენებ — გაი-

ნახატები ლაპარა ლანელიანი

ღვიპებს, აი, სწორედ ისე, როგორც შენ იცი სოლმე: შენ სომ უკვე დიდი გოგონა ხარ, სადაც არის ოთხი წლისა შესრულდები, — აღუწინაინი დიმილით ეუბნებოდა ზანა ქეთინოს.

— უი, რა ლამაზი დედოფალა! — აღტაცებით შესძახა ქეთინომ.

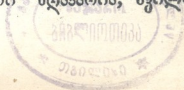
— მომე, მომე! — დედოფალსაკენ სელი გაიწოდა ახალგაზრდა მულმა დაიკო სათუნამ. ქეთინომ მაშინვე მიწოდა დედოფალა.

— ზიზი! ზიზი! — შესძახა სათუნამ და დედოფალა ჩაბღუჯა.

— აი, კიდევ გასაბერი ბურთები, — თქვა ზანამ და ბურთები გაბერა, ერთი სათუნამს მისცა, მეორე კი — ქეთინოს.

— აქ რაღაა, ზანა, აი, ამ კოლოფში? — თითი დანდო გაუსწნელ კოლოფს ქეთინომ.

— აქ კი მძვენიერი ზღაპარია, შვილო.

1158

ეს ზღაპარი შენ შენინად იცი. გახსოვს, ერთ-
ხელ რომ გიამბე წითელქუდაზე? სწორედ ის
არის. აი, ამ ჰატარა მრგვალ კოლოფში და-
ხვეულია კინოსურათი, რომელზედაც დას-
ტულია წითელქუდას თავკანკაფალი. მი-
უჩე! სურათის ბუდეში ჩავდებ. შენ კი ბუდე
ისე მიიტანე თვალთან, რომ საჭკურეტ მინა-
ში ჩაიხედო. ჰატარა რგოლი ნელ-ნელა ატ-
რიალე და მიელ ზღაპარს შენი თვალით
დაინახე.

ბავშვებს უცბად გამოეყო სასემოლუშული
გოგონა, მოუჩივებლად წამოდგა წინ და
ქინიანად მოითხოვა:

- ჯერ მე.
- ჰანამ გაოცებით მესედა მოხრდილ გო-
გონას და ჰეითხა:
- რა გქვია, გოგონა?
- ჯერ მე — გაიმეორა გოგონამ.

- ჯერმე გქვია?
- ნატო მქვია, — წაიბუზღუნა გოგონამ.
- რა კარგი სახელი გტქმევია. რამდენი
წლისა ხარ?
- ექვსი წლისაა, — წამოიძახა ნატოს
კეერდით მდგომამ ბიჭუნამ.
- მაშ, ამათი ვეკლახე უფროსი შენ
უოფილხარ. იმიტომ ხომ არ მოითხოვ, ჯერ
მე უნდა ვნახო, რომ უფროსი ხარ?
- მაგან სულ ეგრე იცის, სულ „მე“,
„მე“-ს გაიძახის, — თქვა დათომ.
- აბა, ეგ როგორ გეკადრება, — განაგრ-
ძო ჰანამ, — ჯერ უმცროსებს უნდა დაუთმო
და მერე შენ ნახო.

ნატო გაიფხორა და ნაწუნი გადგა განზე.
ჰანა ვეკლას რიგრიგობით ასევედა კი-
ნოსკომაში და თან უამბობდა, თუ რა კანკა-
და წითელქუდას.

სურათის ყურებით გული რომ იჯერეს,
ბავშვები ესომი გაცვივდნენ. იქ ორი საქა-
ნელა და რამდენიმე ჰამაკი ეკიდა, რომლე-
ბიც ვეკლამ დაითითოვა.

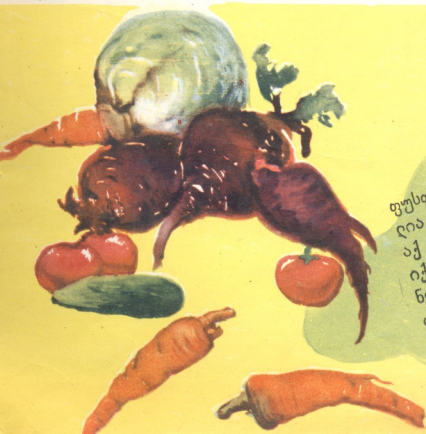
დათო თავის საქანელასაკენ გაიქცა, მაგრამ ნატომ დაასწრო ჩაჯდომა. მაშინ დათომ მეორე საქანელას მიაპურა.

— ან დაჯდე! ეგ ჩემი საქანელაა! — შესჩვივლა ნატომ, დათოს საქანელიდან გადმოსცა და თავისას მივარდა, — ან გავიშვებ! ჩემია, ჩემია!

ბავშვები ჯერ მოიღუშნენ, მერე სიცილი დაეღარეს ნატოს.

— ჩემია! ჩემია! — წამოიძისა ერთმა გოგონამ ნატოს გამოსაჯავრებლად: — უფლებფერსე „ჩემიას“ გაიძისის, თავის სთამაშოს არავის ავარებს, თვითონ კი სსვას სტაცებს.

— წამო, ვინ, ძვას რას უუურებ! — უთხრა დათომ. — ქეთინო, რეზო, წამოდი, ერთად კითხამათ. ნატოსთან რომ აღარავინ დარჩება, ვიღას გააბრწყებს!

ბოსტანში

სიმონ შაჰურიანი

ფუსფუსებენ ბოსტანში
ღია, შშია, ოთახი,
აქ რეჰანი დათესეს,
იქ — ქინძი და ქონდარი.
ნერგის დარგვაც იციან
თავის სული თითოვით,
ჩამაწყვირებს დამაბაჟ
პამიდორის ჩითილი.

ქარხალი და კომბოსტო
როლი დავიწყებით;
მუშაობენ შიგლი დღე,
შეასვენებს ბებია.
— ასე, ჩემო კარგებო, —
ილიმება პაპილო, —
წელს შიგლ სოფელს გულფა
ჩვენი კიტრი, სტაფილი...

ნახატი ნ. შხსნიძისა

რუსთავი

მინათონე კვიციანიძე

აღბათ, გინახავთ რუსთავი,
 ეს ძველთაძველი ალაგვი,
 რომ ალსდგა ნაჭადაჭარზე
 კომუნისტური ქადაქი.
 ქართულ ფლადელს სამუქედელს
 ყვედგან გაუთქვამს სახედი,
 სწორი, დამაბი ქუჩები,
 ჩუქურთმიანი სახლები.
 ცადაბილული მიღები
 უზბანძმბარი ქარხნების,
 ხეები, მწვანე ხეები,
 ათასობით და ასობით.
 ქადაქი მეტადურგისი,
 ქადაქი — ახალგაზრდობის.

ნარგავეების მწვანე სამოლს
 განთიადის სილა არხვეს,
 დგას რუსთავი — შრომის კერა,
 საქართვედელს სიამაყე.
 ქართულ თუჯს და ქართულ ფლადელს
 აკვანი აქ დარწმევია,
 ირგვედ მეტადურგისი,
 ქიმოიური ქარხნებია.
 ყოვედ მხრიდან მოიჩქარის
 ვაგონების მთელი ჯარი.
 თინას გზაენის შრომის მიწა,
 რკინას — აზერბაიჯანი.
 აგერ ახალქადაქიდან
 საწვავიც აქ გაჩენილა.
 ქვანახშირი მოლაუგუნებს
 ტყობულიდან, ტყვარჩიდიდან.
 ვაგონები ვაგონებზე
 იცდებიან სწრაფად, ხშირად,
 და ქარხანაც აკვანის
 ვეშაბივით ბორკავს, ქშინავს.

ეს საბრძოლვე საამქროა,
ვრცელ მინდორზე გადაშლილი.
აქ ვროვდება მადანი და
კოქსი—მკვრივი ქვანახშირი.
ბრძმელს ქვემოდან არხები აქვს,
დიდი, განა ერთი ციდა.
ერთში გადის მდნარი თუჯი,
მეორეში—მთელი წიდა.
ორთქილავალი დღედაღამე
მუშაობას არ აჩერებს,
საამქროდან დიდ ციცხვებით
ეზიდება მტვერს, ნარჩენებს.
ღია ცის ქვეშ ერთმანეთზე
ჯართი ყრია გორა-გორა.
იგი ყველა პიონერმა
შეკრიბა და მოაგროვა.

მაკრატლებით დაპირილი ღითონს
რონოლებზე ათავსებენ.
საწნახელის მაგვარ როფებს
სულ პირამდე ათავსებენ.
მარტენში კი ჩამტვირთავი
ელდება განა მუშებს?
უზარმაზარ რკინის ხელით
ჯართს ლუმელში გადაუშვებს.
და ფოლადი დნება, დნება,
იღვენთება ძლიერ ციცხვში.
გამდნარ ფორას ლუმელიდან
ათავსებენ დიდ ციცხვებში,
ეს პურპური ცეცხლგამძლეა,
სიმშურვადეს კარგად იტანს),
მერე ამწე ციცხვებს წამსვე
ვაგონებში გადაიტანს.
რუსთავი ხომ სამჭედლოა,
ფოლადი აქ იბადება.
აქ იბრძვიან შრომოდებრი
კომუნისტურ ბრიგადებად.
ქართულ მილებს ყვედაც ნახავთ,
ყვედაც, განა მარტო ჩვენში.
ბუღბარეთში, ინდლეთში,
ჩინეთსა თუ აღბანეთში.

ნახატები თეანის სამონაქონსა

სპორტბურთი

3

ნახატები რეჟისორი სვამირიაძისა

ახურებული საცეკვაო მუსიკის ხმა მოისმის ხოლმე დინამოს სტადიონიდან. იფიქრებთ, საწვრთნელ დარბაზში ქართული ცეკვა-თამაში გაუჩაღდებიათო. აბა, შეიხედეთ დარბაზში! — ბავშვებისათვის კალათბურთის დაბალი ფარები გაუკეთებიათ. პატარა სპორტსმენები რიგრიგობით ვაიტაცებენ ბურთს და კალათში ავდებენ.

მათი მწვრთნელია სახელგანთქმული კალათბურთელი ოთარ ქორქია. ვთხოვეთ მას საკუთარ თავზე ჩვენი მკითხველებისათვის ვამბნა რაიმე.

— როცა ვთხოვენი საკუთარ თავზე რამე გვიამბეო, — გვითხრა ოთარმა, — გინდა თუ არ გინდა, უსათუოდ ბავშვობიდან დიწყებ:

სოხუმში დედასთან ერთად დავდიოდი სკოლაში, რადგან დედა იმ სკოლაში მასწავლებლობდა. შინ მარტოს არ მიშვებდნენ. ამიტომ დედას დიდხანს ველოდებოდი ხოლმე სკოლის ეზოში. მოსაწყენად ვის ეცალა! დიდი ბიჭები ფეხბურთსა და კალათბურთს თამაშობდნენ. მე შურით გავყურებდი მათ. გულით მიწოდდა თამაში, მაგრამ ძაღვზე პატარა და სუსტი ბიჭი ვიყავი. ბავშვობაში თბილად მაძმევდნენ, ჩემი ვაცივებისა ეშინოდათ. ბურთის სათამაშოდ არ მიშვებდნენ. ცოტას გავირობენდი თუ არა, მაშინვე გავოფლიანდებოდი, ხველება ამიტყდებოდა და ორი-სამი დღე ლოჯიანად ჩამავდებდა.

—ნუ აცმევთ ამ ბიჭს ასე თბილად!—იტყობდა ხოლმე მამა,—გაიყვანეთ ზღვის ნაპირზე, ნახათ მაშინ, ავადმყოფობა ახლოსაც არ გაეკარება.

მეორე კლასის მოსწავლე რომ გავხდი, სკოლიდან მარტო ვბრუნდებოდი ხოლმე. მახსოვდა მამის დარიგება და შინ ზღვის სანაპიროთი მივდიოდი. მიყვარდა ტალღებთან თამაში. ფეხსაცმელი რომ არ დამსვევლებოდა, ვიხდიდი, მეშინოდა, შინ არათფერი შევეტყუოთ. ყველაფერი კარგად მიდიოდა. მაგრამ ერთხელ თოლიებმა შემიტყუეს.

ღრუბლიანი ღლე იყო. ზღვა ღელავდა. თოლიები ნაპირთან ახლოს ფრენდნენ, ხმაურით ვშვებოდნენ წყალში და პატარ-პატარა თევზებს იჭერდნენ. ერთმა თოლიამ მეორეს თევზის წართმევა მოუნდომა. და ეს ყველაფერი ჩემს თვალწინ ხდებოდა. ძლიერ გამიტაცა მოჩხუბარი თოლიების ცქერამ.

— ამოდი, ბიჭო, ზევით, ტალღა მოდის, — დამიყვირა ვიღაცამ.

მაგრამ უკვე გვიანა იყო. ტალღამ გამიტაცა ზღვაში. მაშინ ცურვა არ ვიცოდი და ვიხრჩობოდი. წყალი საკმაოდ ვყლაპე.

როდესაც თვალთ გავახილვე, ვიღაც ღორიერ კაცს ვეჭირე ხელში.

— ხედავ, იმ თოლიებს კინალამ გადაჰყვივი. არა უშავს, ეს პირველი ნათლობა კარგი გაკვეთილი იქნება შენთვის,—მითხრა მან.

ირგვლივ უამრავი ხალხი შემომხვევოდა:

— პატრონი არა გყავს, ბიჭო?

— აქ აღარ დაგინახოთ,—გაისმოდა აქეთ-იქიდან.

მე წამოვდექი, ძალ-ღონე მოვიკრიბე და შინისაკენ მოვეუსვი. გზაში სულ იმას ვფიქრობდი: ნეტავ ღელა მოსული არ დამხვდეს, ტანსაცმლის გამოცვლა მოვასწრო-მეთქი.

ღელა უკვე შინ იყო. ქათამივით გაწუწულს შემასწრო თვალი... ორიოდ ღლით ლოგინში ჩავწექი. ამის შემდეგ ზღვასთან ახლოს მისვლასაც ვერ ვებდავდი.

ერთხელ, სკოლიდან რომ ვბრუნდებოდი, იმ კაცმა გამაჩერა, ვინც დახრჩობას გადამპრჩინა.

— გამარჯობა, ყმაწვილო! მიცანი? ცურვა არ გინდა ისწავლო?—ღიმილით მკითხა მან.

— როგორ არა, მაგრამ ჩვენები ნებას არ მომცემენ.

— ეგ ჩემზე იყოს!—თქვა დაიმედებით. მართლაც, მამა დაითანხმა და მეც ცურვის სწავლას შევუდექი.

ჰო, რა გახარებული ვიყავი! ეს ჩემი პირველი სპორტული ნაბიჯი იყო.

ბურთივით ათამაშებდნენ ხოლმე საზამთროს. ვინც ვერ დაიჭერდა, თამაშიდან გადიოდა. ამის გამო თეთრი ხიდის ქვეშ მუდამ ერთი ყვილი-ხვილი იყო.

მე იქ სათამაშოდ არ მიშვებდნენ:—საზამთრო მოიტანე და მიგიღებთო.

მეც ავდექი და ერთხელ მეზობლის ბაღში გადავიპარე. ჩასაფრებულმა პატრონმა შემამჩნია და სახრით გამომეკიდა:

—ახლა სარ წამიხვალ, სად!

ეტყობოდა, ძალიან გამწარებული იყო და ყველას ჯავრი ჩემზე უნდოდა ამოეყარა. თეთრ ხილთან რომ მივალწვი, შემოვბრუნდი. ვხედავ, სადაცაა მებაღე ხელს მტაცებს.

უტბად მოვისასხრე: საზამთრო რიონში ვისროლე და ხილიდან ვისკუბე წყალში! ეს იყო ჩემი პირველი გადახტომა თეთრი ხილიდან. ბიჭებმა ერთი ამბით მიმიღეს.

* *

ჩვენი ეზოს ბიჭებს ბურთი არა გვქონდა და ქინჯის ბურთით ვთამაშობდით ხოლმე. ეზოში კალათბურთის კალათის მაგივრად კასრის რგოლი ჩამოვკიდეთ და ისე ვთამაშობდით. ერთ ამხანაგს ცხრაფეხას ვეძახდით, რადგან ძალიან სწრაფად მოძრაობდა. ჰოდა, ამ ცხრაფეხას მეთაურობით ერთხელ სპორტსკოლას მივადექით. იქ დიდი ბიჭები ვარჯიშობდნენ.

ჩემს გარდა ყველა შევიდა დარბაზში. მე კი, ძალზე გამხდარი რომ ვიყავი, მითხრეს:

—ჭირიანს ჰგავხარ, ბურთი რომ მოგხედეს, ხომ მოკვდები!

ვარჯიშს გარედან, ფანჯრიდან ვუყურებდი. ბურთი სწორედ იმ ფანჯრის მიწას მოარტყეს, სადაც მე ვიყავი ამოღებული. მინა გატყდა და თავპირდასისხლიანებულიმა ძირს მოვადინე ბრაგვანი.

მაგრამ ცხრაფეხამ ასე როდი დამტოვა. მისი წყალობით კალათბურთელთა გუნდში მიმიღეს. იმავე წელს მონაწილეობა მივიღე საქართველოს პირველობაზე კალათბურთში ბავშვთა შორის. მე, როგორც ტანაყრილი ყმაწვილი, დაცვაში ვთამაშობდი და მაღალ ბურთებს კარგად ვიღებდი. ამიტომაც „სურამის უღელტეხილი“ დამარქვეს.

* *

მაღე ქუთაისში გადავედი საცხოვრებლად. წყალი მიყვარდა, მაგრამ აქაფებული რიონის ტალღები მაშინებდა. ჩემზე უფროსი ბიჭები კი თეთრი ხილიდან ხტებოდნენ რიონში და მუდამ იმათზე მრჩებოდა თვალი. ეს ბიჭები თეთრი ხიდის ქვეშ წყალში

სპორტმა ისე გამიტაცა, რომ ჩვენს უბანში უკვე სამი გუნდი მყავდა: კალათბურთის, ფრენბურთისა და ფეხბურთის. მაგრამ ყველაზე უფრო კალათბურთი მიტაცებდა და ბოლომდე კალათბურთელი დაჯრჩი.

ქუთაისის გუნდმა საქართველოს ჩემპიონობაც კი მოვიპოვეთ რამდენიმეჯერ მონარდთა შორის.

ამის შემდეგ ბევრი შეჯიბრი ჩავატარეთ. ჩვენი გუნდის წევრებს ძლიერ გვეწუროდა სწავლის გაგრძელება უმაღლეს სასწავლებელში და თითქმის ყველანი თბილისში გადავივადით. თბილისის „დინამოს“ კალათბურთელები ბოლოს საკავშირო ნაკრებ გუნდშიც ვთამაშობდით. უცხოეთშიც გვიმოგზაურნია და მრავალი შეჯიბრი ჩავციტარებია.

ოთარი შეჩერდა. ოთახში ათასგვარი ჯილდოებით სავსე კარადას მოვკარით თვალი. თასები, ბურთები თუ სხვა საჩუქრები შეიგნით რომ არ დატყუელა, კარადის თავზე მოუთავსებიათ.

საპატიო აღვიღას დევს უმაღლესი ჯილდო—ლენინის ორდენი. იქვეა—ჩინეთში მიღებული ჯილდოები, ვეროპისა და საბჭოთა კავშირის პირველობაზე მიღებული ოქროს მედლები, იტალიიდან ჩამოტანილი მიიარანის სახელობის თასი. უცხოეთის სხვა და სხვა სპორტული კლუბების მრავალი ჯილდო მოჩანს კარადში.

ეს ლამაზი თასი კი კიევში, საბჭოთა კავშირის პირველობაზე მიიღო, — როგორც საუკეთესო სპორტსმენმა. აქვე არის მრავალი საპატიო სიგელი. ყველაფერს ამას ავჯირგვინებს პირველი მედალი, ოთარმა ის

თოთხმეტი წლისამ მიიღო ბირთვის კვრასა და ბადროს ტყორცნაში.

ოთარი ათი წლის მანძილზე საბჭოთა კავშირის კალათბურთელთა ნაკრები გუნდის კაპიტანი იყო, ხოლო თბილისის დინამოს კალათბურთის გუნდს თორმეტი წლის განმავლობაში მეთაურობდა... მაგიდაზეა უცხოეთის გავთები: პოლონეთის, უნგრეთის, იტალიის, ბელგიის, გერმანიის; სხვა ქვეყნების გამოჩენილი აღამიანები ქება-დიდებით ისენიებენ ოთარ ქორქიას, როგორც მსოფლიო კალათბურთელს.

ოთარმა საუბარი განაგრძო:

— რამდენიმე წელი „ნორჩი დინამოელების“ მომავალ კალათბურთელებს ვავარჯიშებ. ისინი რომ უფრო სწრაფად და ხალისით ვარჯიშობდნენ, ქართული ხალხური მუსიკის თანხლებით მეცადინებენ, რათა უფრო მოქნილნი გახდნენ. ეს საკუთარი გამოცდილებიდან ვიცი.

ახლა ჩემი მიზანია, სამშობლოს აღვიუზარდო ჯანსაღი ახალგაზრდობა.

სახიკური

ჩიერაგია. ზეცა ბრწყინავს და ნელ-ნელა ბინდი ქრება... ტყეში ფრთისან მგალობელთა გაიმართა დიდი კრება. ვინა გნებვით, იქ არ იყოს: თვით სკვინჩა და გულწითელაკი, შუაგულში ბუღბუღლი ზის და მის სიტყვას უცდის ყველ უცხად შეწყდა სიმღერონა, მზე მიღამოს სხვითი ამკობს. ტყე ნაირფრად მოხატული ჰგავს ზოობარკს საარაკოს.

ბუღბუღლი

მგეობარბო, სიტყვა მივცეო შაშვს—მგალობელს ნაამაყოს.

შაშვი

მაღლა ხეზე ბუღე მქონდა, დროს სიამით ვატარებდი, შიგ შვილები მერბდებოდნენ სულ ოლოთ და ბატარები. გუგალობი ხაზის და სოფელს, ტყე-ველა და მიწდორიანას, მზეს ვაქებდი, რომ ხედა უფრო ნათელი დღე მოეყვანა. მაგრამ მთელი ის სიკეთე დამიფიცდა, ვაჰმე, ცუდად—სულ მთლიად წყალი ჩამეყარა. რაც ამ ქვეყნად კარგი მსურდა. გუმინ, როცა შეიღებ საზრდოს გუზიდავდი, მგლის ნაბიჯით ჩემს ბუღისკენ ვამოქანდა ერთი ვიღაც კინჩა-შიკი...

ბორკულა

ამ, ისაა უცხველად—ჩემწებანთ ზურიკელა!

შაშვი

ამის შემდეგ არ ვმორადები იმ ბიჭუნას ვირ-ფანჯარას, ვტუნბო შეიღებს და პასუხად საბრალოთა კეწნა მზარავს.

შაშვი

დაიბ, სწორედ იმ ყმაწვილმა დაიაცუნა წუთით განა, გულს მომწყვტივა მაღნაზემი და შინისკენ გაეკანა.

მიწალური

ნუთუ იმას არ ჰყავს დედა, ასეთ რამეს რომ გერ ხედავს?

სკვინჩა

ნეტავ ერთი მაკოდინა, რასა ლიქრობს მისი მამა?

ბუღწითელაკი

რა ვუწოდოთ, თუ ეს ძველა მიწეწონა და... ვამა?

მიწალური

რა ვუწოდოთ? რა თქმა უნდა, ცუდი შვილის ცუდი მამა!

შაშვი

ამა, ერთი თვითონ ბრძანეთ: შესანიშნავ ამ ჩვენს დროში, როცა ყველა ზაგმევი ხარობს მშვიდობის და მიზნის დროშით.

როცა ჩვენთვის დია არის ბალი, ბაღა, ეზო-კარი, როცა ჩვენზე ასე ზრუნავს უამრავი მგეობარბო, ნუთუ ვისმე ებატონს, რომ აღმართოს ჩვენზე ხელი? ნუთუ ვისმე ებატონს ავტყეურა საქციელი? ჩვენ მუნდის მგონებთ ვართ, ჩვენ ხომ მუდამ კეთილს ველით.

ბუღწითელაკი

ზურიკელა? მისი ხელი ყველა ჩვენგანს აარიდოს.

სკვინჩა

ის ქორია, სულ პაწია მესციებდაც რომ არ ინდობს!

ბუღბუღლი

იმ ბიჭუნას ვასაკეცხად, თანაც თვალის ასახელებად ეს ამბავი ვამცნოთ ყველას, ჩვენი ნიჭის დამფასებელს, ცუდის მტერს და კარგის მჭებელს საჩივარი კი ვაბალოთ...

ჭველანი

იმ ონავარ ზურიკელას დედ-მამას და მასწავლებელს.

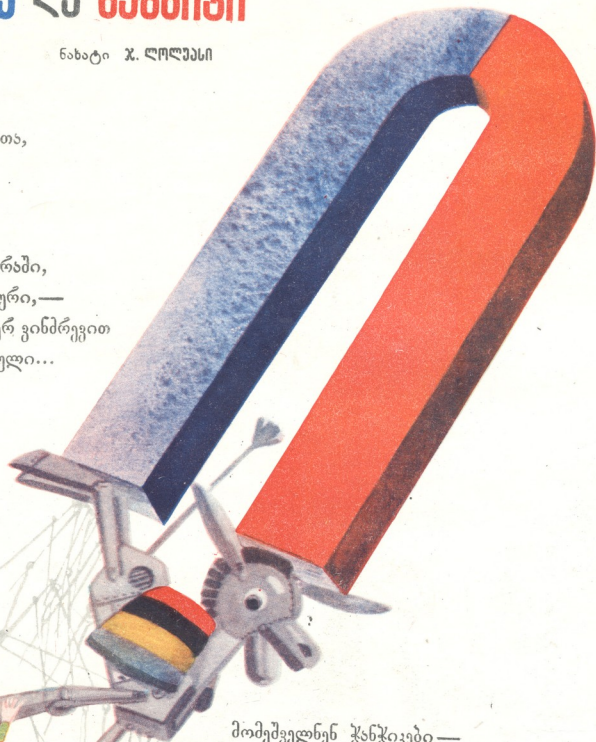
ჭანჭიკულა და მკვნივი

გაყვალა მკვნივი

ნახტი ჯ. ლოლასი

ზი დედან! ჭანჭიკულას
ლურჯა მუკდა ღომივითა,
ანდამატმა დამიხელთა,
ეს რა სუქე მომივიდა:

ვერ ვისენი ჩემი რაში,
ძალა მეცა მკვნიტური,—
ვსუნსუალებ და... ვერ ვინძრევით
ერთმანეთსე დაკიდული...

მომეშველენ ჭანჭიკები —
მობილები ზაწაწინა...
მკვნიტმა რომ გააკავა,
სულ შედიხედ დაწვინა.

ლურსმინის ჯარი დავიბარე —
მეგობრები დიდებული,
ვევლა ფესზე დაშეკიდა,
ვწევარ დამკვნიტებული,

ასმა ნემსმა თავი დასდო
და ორასმა ქინძისთავმა...
მკვნიტისგან რომ დაგვისხნას,
ვინ იქნება იძისთანა?!

ბეშეგებო, „ზინოქიოს თავგადასავალი“ დადი, ძალიან დიდი ხნის წინათ დაწერა ცნობილმა იტალიელმა შერარდმა ქოლოდომ. ვინ არ იცის ზინოქიოს ამბავი! გრძელცხვირა ხნის თოჯინას მთელი მსოფლიოს ბეშეგები კარგად იცნობენ. განსაკუთრებით უუვართ იგი იტალიაში. ხალხმა სიუვარულით შეკვიცი კი დაუდგა ხნის თოჯინა ზინოქიოს ქოლოდის მშობლიურ ქალაქში და ზედ ასე დაწერა: „უკვდავ ზინოქიოს მადლიერი ძეგლისთვის სანაშენებელი მშენებლისა და მშენებლისა“

ზინოქიოს

თავგადასავალი

ეძახდა, რადგან ცხვირის წვერი მწიფე ალუბალს მიუგავდა, მუდამ წითელი ჰქონდა და უპრიანელებდა.

ოსტატმა ალუბალმა შეშის ღერი რომ მოიხელთა, საოცრად გაიხარა. ხელი ხელს მხიარულად შემოჰკრა და ჩაილაპარაკა:

— სწორედ რომ დროზე ჩამივარდა ხელში. მაგიდის ფეხს გამოვთლი!

მაშინვე მტრელი ცული აიღო და ხეს დაჰკრა. დაჰკრა თუ არა, შეშის ღერი მუდარის ხმით აწრინდა:

— ნუ მცემ, გეთაყვა!

განცვიფრებულმა ოსტატმა სახელოსნო მოათვლიერა, მაგრამ არავინ ჩანდა. დაზგის ქვეშ შეიხედა, კარადაც გამოალო, ნახერხითა და ბურბუშულით სავსე კალთშიც ჩაჰყო თავი, მაგრამ რა დაეკარგავს, რას ეძებო, არავინ იყო... ბოლოს ქუჩაშიც გაიხედა, იქაც არავინ ჰკანებდა.

— მივხვდი, — ჩაიხითხითა დურგალმა, — თუთუოდ ყურმა მომატყუა. ეჰ, ჯობია, ისევ ჩემს საქმეს მივხვდი!

მან ხელმეორედ აიღო ცული და ღონივრად დაჰკრა ხეს.

— ვაი, მატკინე, მატკინე! — აღრიალდა იგივე ხმა.

დურგალ ალუბლისათვის ეს უკვე მეტისმეტი იყო. შიშისაგან თვალები შუბლზე აუცოცდა,

ქოლოდი ნახატები დ. ხახუაშვილისა

იყო და არა იყო რა...

„იყო ერთი მეფეო“, — საჩქაროდ მომიგებენ ჩემი პატარა მკითხველები.

არა, ჩემო პატარებო, ვერ მიმიხვდით. იყო და არა იყო რა, იყო ერთი ჩვეულებრივი შეშის ღერი.

როგორ მოხდა, არ ვიცი, მაგრამ ერთ მშვენიერ დღეს ეს შეშის ღერი მოხუცი დურგლის სახელოსნოში აღმოჩნდა. მოხუც ოსტატს ანტონიო ერქვა, მაგრამ ყველა „ოსტატ ალუბალს“

პირი დაადო და ენა ნიკაპზე გადმოეკიდა. ბოლოს ძალ-ღონე მოიკრიბა და, თუმცა შიშისაგან იხევ ცახცახებდა, ხმამალლა დაიწყო:

— არა, მაინც ვინ ყვიროდა „ვაიო“? აქ არავინ არის... იქნებ შეშის ღერი ტიროდა ბავშვებით!... არა, მაგას რა დამაჯერებს! ეს ღერი ცეცხლს რომ შეფუკეთო, მთელ ქოთან ლობიოს მომიხარშავს, მაგრამ იქნებ... შეშის ღერი ვინმეა შემძვრალი, პა? ვაი მისი ბრალი. ახლავე ვუწვევებ სერის!

ცული გვერდზე გადადო, შალაშინი აიღო და ღეროს გაუსვ-გამოუსვა.

— უი, გაჩერდი, გეთაყვა, მთელ ტანზე მიღიტინებ! — ამბობდა ვიღაც და სიცილით იგუდებოდა.

ახლა კი ოსტატი ალუბალი მიხედაცემულივით დავარდა ძირს. როცა გონს მოვიდა, დაინახა, რომ ყველაფერი იხევ იატაკზე ეყარა. ღურ-გალს სახე მოღრეცოდა, ხოლო ჰარხალივით წითელი ცხვირის წვერი შიშისაგან გალურჯებოდა.

ამ დროს კარზე მოუკაკუნეს:
— შემოდით, — ძლივს ამოიღულულა ღურ-გალმა, ფეხზე წამოდგომა კი ვერ შესძლო.

სახელისნოში ერთი ჰარმაგი მოხუცი შემოვიდა. მას ჯეპეტო ერქვა, მაგრამ ბავშვები ზედმეტ სახელად „მუადს“ ეძახდნენ, რადგან თავზე ყვეთელი პარიკი¹⁾ მართლაც მკვდივით ჰქონდა დატყებულთი. ჯეპეტოს ძალიან სწყენდა, როცა ვინმე ზედმეტ სახელს დაუძახებდა.

— გამარჯობა, ოსტატო ანტონიო, — შესძახა ჯეპეტომ, — მინდ რას ჩახჩერებიხარ?

— კიანჭველებს გამრავლების ტაბულას ვასწავლი. აქ რამ მოგიყვანათ, ბიძიკო ჯეპეტო?

— რამ და ფეხებმა. იცით რა, ოსტატო

1) პარიკი — ხელოვნური თმა.

ანტონიო, რალაც აზრი მომივიდა თავში. რა იქნება, რომ ერთი კარგი ხის თოჯინა გავაკეთო!
— ვაშა, მკალო!—წამოიძახა იმავე წრიპინა ხმაში.

ჯექეტომ გაიგონა თუ არა ეს, პილპილივით გაწითლდა და ღურგალს დაუყვირა:

— ვის უბედავ ასეთ შურიაცყოფას?

— რას ბრძანებთ, მე არაფერი მიკადრებია!

საქმე იქამდე მივიდა, რომ მოხუცები ერთმანეთს დაერივნენ. როცა დამშვიდდნენ, ძია ჯექეტომ ოსტატ ანტონიოს ხის ნაქერი გამოართვა და შინსაკენ გაუდგა გზას.

როგორც კი ჯექეტო შინ მივიდა, მაშინვე ხის თოჯინის გამოჩარხვას შეუდგა. „რა დავარქვა?—ფიქრობდა ჯექეტო.—მოდრი, პინოქიოს დავარქმევ. ეს სახელი ბედნიერებას მოუტანს. ოდესღაც პინოქიოთა მთელ ოჯახს ვინცნობდი. მამასაც პინოქიო ერქვა, დედასაც და შვილებსაც“.

მოუძებნა თუ არა სახელი, ჯექეტომ ჯერ თმა გაუკეთა თოჯინას, მერე შუბლი და თვალები. წარმოიდგინეთ მისი გაცემა, როცა ხის თოჯინამ თვალები აახამხამა და ჯექეტოს მიაშტერა.

— სულელი ხის თვალეზო, რას მომშტერებხარ?

მაგრამ ხის თოჯინა ხმას არ იღებდა. ჯექეტომ ახლა ცხვირი გაუკეთა. ცხვირის დამთავრება და მისი წაგრძელება ერთი შეიქნა. საწყალმა ჯექეტომ ცხვირის დაპატარავება მოინდომა, მაგრამ რაც უფრო აკრიდა, მით უფრო იზრდებოდა თავცელი ცხვირი.

პირი გაუკეთა თუ არა, თოჯინამ სიცილი დაიწყო.

— რა გაცინებს!—დაუყვირა გულმოსულმა ჯექეტომ.

თოჯინამ სიცილი შესწყვიტა და გრძელი ენა გამოჰყო. ჯექეტომ ყურადღება აღარ მიაქცია და მუშაობა განაგრძო. პირს ნიკაბი მოაბა, ნიკაბს—ყელი, მხრები, ტანი და ხელები.

ამ დროს ჯექეტომ იგრძნო, რომ ვიღაცამ პარიკი მოხადა. აიხედა და რას ხედავს!—ხის თოჯინას მისი ყვითელი პარიკი ჩაებლუჯა.

— პინოქიო,—უთხრა ჯექეტომ,—ასლავე მომეცი ჩემი პარიკი, თორემ...

პინოქიომ პარიკი თვითონ ჩამოიცივა თავზე და კინალამ გაიგულა.

— შე უმსგავსო, შენა! ჯერ მზად არც კი ხარ და რას სჩადიხარ, მამას პატვს არა სცემს! ასე არ ვარგა, ჩემო შვილო!

ჯექეტომ ფეხებიც გაუკეთა თოჯინას, ძირს ჩამოსვა და სიარული დააწყებინა. პინოქიო ნელ-ნელა აბაჯბაჯდა და მალე სულ თავისუფლად გაინავარდა. გარეთ გავიდა და ქუჩა გადაირბინა. საწყალი ჯექეტო უკან გაჰყვა, მაგრამ ვერ დაეწია. პინოქიო ისე მიბაკუნებდა თავის ხის ფეხებს ქვაფენილზე, რომ იქაურობას აყრუებდა.

1158

— დაიჭირეთ! არ გაუშვით! — უვიროდა ჯეპეტო.

ბედად პოლიციელი გამოჩნდა. პინოქიო მიხვდა, რომ პოლიციელმა გზა გადაუჭრა და ფხებქვეშ უნდოდა გასძვრომოდა. მაგრამ პოლიციელმა ცხვირში სტაცა ხელი პინოქიოს და ჯეპეტოს გადასცა. მოხუცს უნდოდა პინოქიოსათვის ყური აეწია, მაგრამ სად ჰქონდა ყური! ჯეპეტოს ყურის გაკეთება დავისუკებოდა. ჯეპეტომ ქეროში ჩაავლო ხელი პინოქიოს და დაეშუქრა:

— დამცადე, შინ წაგიყვანო, რა დღეს დავყრი!

პინოქიოს შეეშინდა მუქარისა, გაწვა მიწაზე და აღარ განძრეულა. გარს უამრავი ხალხი შემოიხვია.

— საწყალი ხის თოჯინა, — იბრალებდნენ ისინი, — რა ჰქნას, თუკი შინ წახვლა არ უნდა! იცის, რომ ეს არამზადა ჯეპეტო ცხვირიდან ძმარს ადენს.

მათ იმდენი იქაქანეს, სანამ პოლიციელმა პინოქიო არ განათავისუფლა და მის მაგივრად საწყალი ჯეპეტო არ ჩასვა. მოხუცს მოულოდნელობისაგან თავის გასამართლებელი სიტყვაც ვერ ადებდა.

— ბედშავო შვილო! მე კი როგორ ვცდილობდი, შენგან წესიერი ხის თოჯინა გამომეყვანა! მაგრამ ახია ჩემზე!

რაც შემდეგ მოხდა, ამაზე სხვა დროს ვიამბობთ.

იტალიურიდან თარგმნა
ლეილა ერამეშ

„მწყემსი“.
ქეთევან ოქროპირიძე,
7 წლის, (თბილისი) ➡

პიონერები ხეს რგავენ
ნახატი თამარ
ჯავრიშვილისა
7 წლის. (კასპის რაიონი,
სოფ. ერთაწმინდა) ➡

ია
ნახატი ლია
ცუცქერიძისა
7 წლის. (გაგრა) ➡

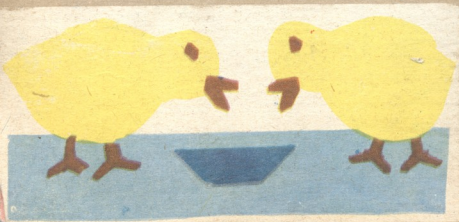

წინილები

მლიქავია ციცილა გოლაშვილისა. 7 წლის. (წნორი) ➡

ზამთარი. ნახატი მარინე ოქროპირიძისა
(ქარელის საბავშვო სახლის აღსაზრდელი) ➡

რეზუსი შეადგინა კ. გოგიაშვილმა

ხიხატი ი. პარნიშვილისა

ყლის მხატვრობა ეკუთვნის შ. როინიშვილს

რედაქტორი იოსებ ნონეშვილი. სარედაქციო კოლეგია: ი. გრიშაშვილი, კ. გოგიაშვილი, მაყვალა მრეველიშვილი (რედაქტორის მოადგილე), ი. ხიხარულიძე, წ. შანაჭყოშვილი, შ. ცხადაძე (სამხატვრო რედაქტორი) ბაზრთაძის (ოცდაამთერთმეტე ფული) ფასი 20 კაპ.

ტექ. რედაქტორი ი. არღიშვილი რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ დაუბრუნდებათ

გამომცემლობა "ნატადული", რედაქციის მისამართი: თბილისი, ბუხარაძის ქუჩის 91, ტელ. 3-37-38, ფაქსი. შუგ. № 10, სტამბა შუგ. № 387 ტარაგი 35000 ხელმოწერილია დასახელებად 15/II 1961 წ. უკრაინა დაქვემდებარებული ლიბო-ოტბერტ ჰეგელის ფაბრიკაში
 Д И Л А — еженедельный детский журнал ЦК АКСМ Грузии и Республиканского совета организации юных пионеров им. В. И. Ленина. № 3, март, 1961 г. Тбилиси, присл. Паллашова 91.